

denne Forespørgsel er blevet rejst, er det ikke, fordi vi Forespørgere ønsker, at § 8 i Lønningsloven af 1908 skal afskaffes. Vi ønsker paa ingen Maade at foretage en Indskrænkning i den Ret, som Befolkningen har overfor Styret af sine Skoler. Befolkningens Indflydelse paa Skolernes Styre er meget ringe i Forvejen, saa det gik ikke an at tage noget af den bort. Vor Folkeskole er underkastet et meget udpræget Embedsmandsstyre, der udøves af Præst, Provst, Biskop, Amtmand og øverst oppe Ministeren, men Befolkningen selv har kun ringe Indflydelse paa Styrelsen af Skolevæsenet. Der er sikkert heller ingen, der vil mistænke Socialdemokratiet for at ville være med til her at indskrænke Befolkningens Ret. Da vi i forrige Rigsdags-samling behandlede Lovforslaget om Skolens Tilsyn, viste vi ved de Ændringsforslag, vi stillede, at vi ønskede, at Tilsynet fra sit øverste til sit nederste Trin skulde hvile paa den lige og almindelige Valgrets Grund. Vi gik endog i vore Ændringsforslag udenfor den almindelige Valgret, idet vi f. Eks. foreslog, at Skolekommissionerne skulde kunne vælges ogsaa af Folk, der ikke havde kommunal Valgret, men som havde skolesøgende Børn i vedkommende Distrikts Skoler.

Naar Forespørgselen er kommet frem, er det for at hindre de Misbrug, som § 8 har givet Anledning til, for altsaa at sætte en Stopper for de aabenbare Uretfærdigheder, der er blevet praktiseret med § 8. Maa jeg med nogle faa Ord meddele § 8's Historie. Ved Skoleloven af 23. Marts 1899 blev der indført en § 18, der handlede om Lærernes Afskedigelse. Skolekommissionen og Kommunalbestyrelsen kunde, naar de skønnede, at en Lærer ikke gjorde Fyldest, klage over ham til Skoledirektionen, der saa kunde lade Klagen gaa videre til Ministeren. Denne traf saa Afgørelsen om, hvorvidt vedkommende Lærer skulde afskediges eller ikke. Denne Afskedigelsesparagraf gik uforandret over i den senere Skolelov af 29. Marts 1904. Det er først, da Lønningslovforslaget for Lærerne kommer frem i Rigsdags-samlingen 1907—08, at § 8 dukker op. Den vigtigste Bestemmelse i § 8 er Begyndelsen af Paragraffen, der har følgende Ordlyd: „Hvis Skolekommissionen eller Kommunalbestyrelsen ønsker en Lærer eller Lærerinde fjernet fra sit Embede, fordi den paagældende er kommet i et saadant Misforhold til sin Stilling som Lærer, at Udbyttet af Skolens Virksomhed i væsentlig Grad forringes.“ Saa kommer

der en nærmere Redegørelse for, hvorledes Fremgangsmaaden da skal være. Jeg udtalte straks, da denne Paragraf behandlede i Udvalget, mine store Betænkkeligheder ved den og mente egentlig, at Paragraffen var overflødig, idet man havde Midler til at fjerne den forsømmelige og uduelige Lærer ved Hjælp af § 18 i Loven af 1899. Men man forsikrede fra anden Side, at der ingen Fare var ved at vedtage denne Paragraf, og Dansk Lærerforenings Bestyrelse udtalte sig heller ikke imod Paragraffen. Nu var ganske vist denne Bestemmelse knyttet til selve Lærertilværelseslovsforslaget, og det er muligt, at denne Sammenkobling gjorde, at Dansk Lærerforenings Bestyrelse den Gang ikke tog bestemt Afstand fra den nugældende § 8. Men man forsikrede som sagt fra anden Side i Udvalget og her i Folketinget, at der var ingen Fare ved at vedtage § 8, som den var foreslaaet, og jeg skal her blandt andet nævne, hvad Udvalget skrev i sin Betænkning vedrørende Lønningslovforslaget. Det hedder: „Læreren maa jo paa ingen Maade udsættes for at kunne blive skyllet bort af en Bølge, der rejser sig enten under en Agitation af formaaende Folk, der ere ham imod af uvedkommende Hensyn, eller af en Misnøje over en selvstændig Optræden af Læreren under forskellige Forhold, en Optræden, der maaske kan være meget forsvarelig, men som støder an mod Fordomme eller Traditioner paa Egnen. Han maa kunne arbejde selvstændigt og frit. Paa den anden Side maa Befolkningens Adgang til at faa en umulig Lærer fjernet holdes aaben.“

Jeg sagde ved Behandlingen her i Salen den Gang, at de Udtryk, der var brugte i § 8, var saa vage og ubestemte, at man ikke kunde vide, hvad der kan blive lagt ind deri. Men det blev modsagt fra forskellige Sider. Blandt andet udtalte vor daværende Kollega, Jensen-Knudstrup, der var Udvalgets Ordfører i denne Sag, følgende: „At give Lærerne en Stilling med Hatten i Haanden og krum Ryg vil være en ynkelig Reform af ødelæggende Virkning, som Befolkningens myndige Del frem for noget vil frabede sig. Læreren skal kunne staa frit og virke frit efter sin Ejendommelighed og fuldt ud kunne hævde sig som en frit arbejdende Mand i en aandelig Gerning.“ Og det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen) sagde, at man behøvede ikke at frygte for, at Befolkningen nogen Sinde vilde misbruge § 8. Det ærede Medlem sagde, at det var absolut umuligt,